

Mezinárodní úmluvy proti korupci

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.

Obsah

- Nepřímá a dílčí úprava korupce v kontextu jiných instrumentů mezinárodního trestního práva
- Úmluva OECD proti korupci v mezinárodních podnikatelských transakcích
- Úmluvy Rady Evropy proti korupci
- Úmluva OSN proti korupci

1. Nepřímá a dílčí úprava korupce

- Df. Korupce= přímé či nepřímé vyžádání, nabídnutí, předání nebo přijetí úplatku či jakékoli jiné nepřípustné výhody nebo vyhlídky ně, které narušují řádné plnění jakékoli povinnosti nebo jednání vyžadovaného od příjemce úplatku.
- Instrumenty proti organizovanému zločinu a praní špinavých peněz:
  - Čl. 8 Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (2000)
  - (nepřímo) Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu (1990)

2. Úmluva OECD proti korupci

- 3 přípravné dokumenty (doporučení) OECD 1994-1997
- Úmluva OECD o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (1997)
- Df. „trestný čin kterékoli osoby, která úmyslně nabídne, slíbí nebo dá nedovolený peněžitý nebo jiný prospěch, ať již přímo, nebo zprostředkovaně, zahraničnímu veřejnému činiteli, a to pro tohoto činitele nebo pro třetí stranu, za tím účelem, aby tento činitel jednal nebo se zdržel jednání v souvislosti s výkonem veřejných povinností, za účelem získání nebo udržení podnikatelské aktivity nebo jiné nepatřičné výhody v mezinárodních podnikatelských transakcích“
- „zahraniční veřejný činitel“ = jakákoli osoba zastávající legislativní, administrativní nebo justiční funkci cizí země, ať již jmenovaná, nebo volená; jakákoli osoba vykonávající veřejnou funkci pro cizí zemi, včetně veřejnoprávní organizace nebo veřejného podniku; a jakýkoli činitel nebo zástupce veřejné mezinárodní organizace

2. Úmluva OECD proti korupci(2)

- Polootevřená úmluva (nejen státy OECD)
- Postih nabídkové strany/aktivní úplatkářství
- Stanovení a ukládání efektivních trestů
- Odpovědnost právnických osob
- Konfiskace výnosů z podplácení
- Možnost dodatečných občanskoprávních či správních sankcí
- Jurisdikce teritoriální, popř. personální
- Praní peněz
- Extradice a vzájemná právní pomoc
- Monitoring: pracovní skupina OECD k úplatkářství

3. Úmluvy Rady Evropy

- Trestněprávní úmluva o korupci (1999)
  - Definice pojmů
  - Kriminalizace aktivního a pasivního úplatkářství tuzemských i zahraničních veřejných činitelů a v soukromém sektoru, jakož i obchodování s vlivem
  - Praní špinavých peněz
  - Odpovědnost právnických osob
  - Konfiskace výnosů
  - Jurisdikce (teritoriální i personální)
  - Extradice a vzájemná právní pomoc
  - Ochrana spolupracovníků justice a svědků
  - Monitoring: Skupina států proti korupci (GRECO)

3. Úmluvy Rady Evropy (2)

- Občanskoprávní úmluva o korupci (1999)
  - Závazek přijmout účinné právní prostředky ve prospěch osob, které utrpěly škodu v důsledku korupčního jednání
  - Občanskoprávní odpovědnost a náhrada škody
  - Odpovědnost státu za škodu způsobenou korupčním jednáním úředních osob
  - Neplatnost smluv umožňujících korupci
  - Účinné postupy pro získávání důkazů
  - Předběžná opatření
  - Mezinárodní justiční spolupráce
  - Monitoring: Skupina států proti korupci (GRECO)

4. Úmluva OSN proti korupci

- Ad hoc výbor OSN (2000-2003)
- Úmluva OSN proti korupci (2003)
  - 184 smluvních stran, ČR ratifikovala v r. 2013
  - Nejnovější a nejrozsáhlejší instrument (71 článků)
  - Definice
  - Preventivní opatření a orgány pro prevenci korupce, kodexy chování veřejných činitelů, transparentní veřejné zakázky, účast veřejnosti a přístup k informacím, prevence praní peněz
  - Trestněprávní opatření
    - Kriminalizace aktivního a pasivního úplatkářství tuzemských i zahraničních veřejných činitelů a v soukromém sektoru, jakož i obchodování s vlivem, zneužití pravomoci, legalizace výnosů
    - Odpovědnost právnických osob
    - Ochrana svědků a obětí a osob, které v dobré víře oznamují korupci

4. Úmluva OSN proti korupci (2)

- Kriminalizace zastrásování a narušování řádného chodu justice
- Náhrada škody
- Zmrazení a konfiskace výnosů
- Jurisdikce (princip teritoriality, pasivní a aktivní personality, ochrany; *aut dedere aut judicare*)
- Mezinárodní spolupráce
  - Extradice, vzájemná právní pomoc
  - Společné vyšetřování
- Vracení nelegálních prostředků
  - Zachycení převodů výnosu z trestné činnosti
  - Vracení konfiskovaného majetku
- Technická pomoc, sběr a výměna informací o korupci
- Implementační mechanismus: Konference smluvních stran a sekretariát

Závěr

- Dotazy a připomínky ?
- Děkuji za pozornost !